

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi rom. kath. irodalmi társulat heti közlönye.

Megjelenik minden szombaton. — A társulat minden rendű tagjai a lapot tagdíjaikért kapják. — Nemtagok részére előfizetési díj: egészévre 4 frt, félévre 2 frt, negyedévre 1 frt.

Ugy a lap szellemi részét illető czikkek, mint az előfizetési pénzek a „Közművelődés” szerkesztőségének Gyulafehérvárra a várba küldendők.

A nihilismus Oroszországban.

(Vége.)

Krapotkin herczeg meggyilkoltatása után szintén megjelent a forradalmi lapban a „törvényszék” határozata. Mezentsew gyilkosai felfedezőjének 50,000 rubel jutalom biztosított; de senki sem találkozott, ki a nagy díj elnyerésére vállalkozott volna.

Krapotkin meggyilkolása után a kétszerest ígérték, azon reményben, ha talán az ellenséges táborban mégis találkozónék áruló. S valóban jelentkezett a csendőrség főnökénél egy ember, ki a fővárosban levő két titkos nyomdának helyét elárulta. Az egyik a gundajewsk-ostrowi hajóvámhivatalban, a másik pedig a waszili-ostrowi császári gyutacsgyárban volt elhelyezve.

A rendőrség mindkét nyomdát még ugyanazon éjjel meglepte; de néhány ezer becsempészett lapot, mint a „Vészharang”, „Előre”, néhány falragaszt és néhány betűt kivéve, mit sem talált abban.

Szakértőt hívtak, hogy a betűk honnanvalóságát meghatározza. Véleménye szerint a betűk különböző nyomdából valók, közülök a legtöbb a Wolf-féleből és az állami nyomdából.

Simonev ezredes öt más tisztársával együtt a gyutacsgyárban azonnal elfogatott, nemkülönbén a vámhivatali igazgató segédje, egy Eichstädt nevezetű német származású, de Oroszországban született egyén.

A betűk a rendőrség számára nem nyújtottak elég fogantyt, s bárha más helyen egyéb papirosokra is akadtak, úgy még sem voltak képesek a titok nyitjára jutni. De alig mult el három nap, midőn az árulót Moszkvában Mamontow vendéglőjében meggyilkolva találták. Mellére kis darabka papír volt függesztve, melyen következő állott: „Kivégeztetett a forradalmi bizottság parancsára. Halál az árulóknak!”

Senki sem ismerte Moszkvában a meggyilkolt nevet, ki hamis utlevéllel utazott, de a Semla i Swabada nem hagyta olvasóit sokáig bizonytalanságban ez esetről. Másnap következőt lehetett hasábjain olvasni: „Az áruló Reinstein, márcz. 9-én végeztetett ki Moszkvában a Mamontow-féle vendéglőben: Reinstein lengyel zsidó és elárult nyomdáink közül kettőt a harmadik sectionnak, és azért meggyilkoltattott. A kormánynak

pedig nincs miért ok nélkül fáradoznia és költekeznie mert a házmotózásoknál sem talált semmi nevezetesebbel, s a mi ránk nézve kellemetlen lehet, legfőlebb az, hogy a kormány poroszloinak kezébe került szerkesztői tárczánk; de mivel a czikkeket soha sem szoktuk aláírni, úgy ez sem bír jelentőséggel.

Pénzzel köztünk egyáltalában nem fognak toborzani, mert Reinstein is csak — lapterjesztő — ügynök volt, semmi más. De ezenfelül oly összegekkel rendelkezünk, hogy embereink bátran ellenállhatnak a kormány vörös aranyának; hisz Mezentsew kivégeztése egymagára 6000 rubelünkbe került és majdnem ugyanannyiba a Krapotkiné is, és daczára mindennek mégis rendelkezésünkre áll még mintegy 400,000 rubel, hogy megkezdetted művünket végig folytathassuk.”

Ennél fennhéjázóbb nyelvet s ehhez még a czár birodalom fővárosában, szemben az annyira rettegett harmadik sectionnal, szemben az ögarodowoisival (rendőr és titkos kémjeivel, még csak gondolni is alig lehet.

Letartóztattak mintegy 3000 személyt, de köztük egyetlen egy bűnöst sem, s a forradalmi sajtó mindennek fejébe még gunyolódott is a kormány vak buzgal-mával.

A proklamationak morális hordereje mindegyre aggasztóbbá lön. A köznép, mely a babonához tudvalevőleg igen könnyen hajlik, azt hitte, hogy a forradalmárok a szellemekkel állanak szövetségben; míg az értelmesebbek így gondolkoztak: Minő emberek lehetnek azok, kik büntetlenül ily hangon beszélni merész-
kednek?

Talán tanulók? Soha.

Hisz ezeknél hiányzik az erő, hiányzik a pénz, még csak századrészére is annak, mi eddig történt. Tehát befolyásos egyének-, hatalmas és gazdag embereknek kell lenniök. Ez okot adott az utángondolkodásra; de hallgattak, mert czélszerűbbnek látszott így cselekedni.

Moszkvában időközben egy második forradalmi lap látott napvilágot, mely pétervári testvérénél egy hajszállal sem vala szerényebb hangon tartva. E tegyverszűnetet a forradalmi párt iparkodott lehetőleg jobban fölhasználni. Ügynökök száguldoztak a szélrőzsa minden irányában, kik a munkások osztályait s a had-

sereget ígéretekkel, pénzzel izgatni és részökre megnyerni iparkodtak; munkások és katonák egyaránt árasztották a forradalmi röpiratokat.

Az orosz munkás úgy is igen könnyen izgatható föl a birtokos ur ellen; nyílt titok volt továbbá az is, hogy a katonák között az elégtelenség magva rég el van már hintve, mi az utolsó hadjáratban tapasztalt rossz ellátás és még rosszabb bánásmód következtében még inkább növekedett.

A csalással vádolt szállítótársak Gregor, Horowitz, Cohn e vád alól tudvalevőleg fölmentettek s a hadseregben történt nagy sikkasztások ellen oly nagy garral megindított vizsgálat hirtelen beszünttetett; s míg néhány kis „tolvajt“ hüvösre tettek, addig a „nagyoknak“ ereszt és kaput nyitottak, és ez így ment mindenütt. De örvendett is ennek a forradalmi párt, mert mindez nem volt egyéb, mint kívánt víz a mal-mára. Akadtak egyszerre oly elemek is, kik a vakondok működését más szemekkel kezdték vizsgálni mint eddig; sőt mi több, találkoztott oly párt is — még pedig meglehetősen nagy — mely alattomban készségesen csapott át az ellenség táborába.

Hogy a socialistáknak a hadseregben, s itt főleg a tiszték között, rég már birniok kellett szövetségesekkel, bizonyítják a gyutaesgyárban elhelyezett nyomda, valamint az ör- és laktanyákban oly gyakran talált forradalmi újságok.

A forradalmi párt e percztől fogva arra fektette a főszűrt, hogy az elégtellenek között minél több hivat szerezzen magának, kik szükség esetén minél több ágyutöltelékot szolgáltatnának. De csatlakoztak hozzájuk olyanok is, kik ezt eddig félelemből tenni nem merték: de látván, hogy a forradalmi pártnak minden vállalata sikerül; hogy büntetlenül követhet el mindent, vérszemre kaptak és az egyre nagyobbodó pártot szaporítani kezdték. Így történt, hogy a titkos társaságnak mai napság 19.000 tagjánál is több van, a félig beavatottakat és agenseket nem is számítva. A tagok sorában több tábornok és egy apát is említettik. A forradalmi bizottság vagyonát pedig 2 millió rubelre teszik!

A Drentelen tábornok esete után néhány nappal később új falragaszok hirdették, hogy megmenekült ugyan a megérdemlett büntetés elől; de a Nemezis keze azért nemsokára mégis utóléri, nemkülönbén Surovát és Teodorowot és még 180 más conscribált egyént, ha a nekik kitűzött idő alatt utjokról le nem térnek. E nagy urak nem merik házaikat lovas fedezet nélkül elhagyni, és képzelhetni minő leverő benyomást tesz ez a kedélyekre!

Mindezek után senki sem fog többé kételkedni, ki az orosz viszonyokat csak némileg is ismeri, azon, hogy az összeesküdtek hatalmas összeköttetésekkel rendelkeznek; olyanokkal, melyek ügyes szálaikat nemcsak a miniszterek gyűlése-, hanem egészen a harmadik osztályig is föl tudták vezetni. És ha mindjárt csak szolgák, és lakájok is azok, kik a socialisták zsoldjában állanak mégis bizonyos annyi, hogy a forradalmiak jóval előbb értesülnek minden intézményről, mely el-

lenők terveztetik, mint azok, kik e tervek végrehajtásával megbíztatnak.

Oroszország egy rég ismert bajon kornyadozik, mely a mai mozgalmak külforrásaképen tekinthető: és ez a megvesztegelhetőség s a csalás. Az orosz hivatalnokok megvesztegethetősége és igazságtalansága nélkül a socialismus eddig rég kipusztult volna. Oroszországnak nincs tehát nagyobb ellensége, nagyobb rákfenéje, mint hivatalnokainak piócza-serege.

Cs. Rákosi.

Anyám megtérése.

(Folytatás.)

III. Levél.

3-ik kérdés. A ma sok keresztény egyház közül, melyek magukat mind Krisztus valódi és igaz hitű egyházának nevezik, melyik a Krisztus általszándékolt, alapított és fentartott általános, tehát valódi egyház? — „Europának egy nagy és pompás városa — így szól egy nagynevű kath. író (Maistre gróf „A pápaság“. IV. k. 5 f.) — érdekes figyelésre szolgál tárgyul, melyet minden gondolkodó ember figyelmébe ajánlok. Minden keresztény felekezet templomai föltalálhatók itt igen szűk térben. Van itt katolikus templom, orosz templom, szakadár-örmény templom, kálvinista templom, lutheranus templom; kissé távolabb az anglikán templom; talán nem hiányzik más, csak egy görög templom. Szólítsátok meg most már az első embert, kivel találkoztok: Mutasd meg nekem az igaz hitű egyházat. Minden keresztény saját templomára fog mutatni.“ Ha már ezen nagy tekintélyű író idézett szavait, s saját tapasztalatunkat figyelemre vesszük, azonnal be fogjuk látni a fölvetett kérdés jogosultságát. És ha továbbá a jelenleg létező különféle keresztény felekezetek meglehetősen nagy számát tekintetbe vesszük, úgy tűnhetnek föl, hogy a jelzett kérdésre adandó válasz nem épen a legkönnyebbek közé tartozik. De legyünk nyugodtak; a fölített kérdés egyedül helyes megfejtése korántsem oly nehéz, mint a minőnek első tekintetre talán látszik.

Hogy ugyanis az Üdvözítő a megváltás nagy munkájának tovább folytatására egy külső és látható egyházat alapított, azt ma már protestáns atyánkfiai sem tagadják, vagy ha elvben tagadnák, saját tényekkel czáfolnák meg önmagukat. Már pedig ha Krisztus; Urunk egy ily egyházat alapított, hogy az által az emberek az igazság ismeretére és annak magvallása s gyakorlata által az örök üdvösségre vezéreltessenek, nem szabad annak elrejtözve maradnia, hanem fényes napkint világoskodnia kell, hogy minden igazán és őszintén kereső azt feltalálhassa, bizonyos jegyekkel kell felruházva lennie, melyekről azt megismerhesse. A niceai hitvallás szerint pedig számszerint négy olyan jegy van, melylyel a Krisztus által alapított igaz és valódi egyháznak birnia kell, s ez nem más, mint az egység, szentség, általánosság és apostoliság négy oly annyira lényeges, szükséges és egy-szersmind elégséges jegye.

Már hogy az Üdvözítő valóban egy oly egyházat alapított, melynek egyik főjellege az egység, vagyis melynek hit és erkölcsbeli tanítmánya mindig, mindenütt és mindenki számára egy és ugyanaz, mely mindig, mindenütt és mindenkit ugyanazon szentségek kiszolgáltatása által tesz a Krisztus által kiérdemlett kegyelmek részesévé, s melynek szolgálói és hívő tagjai mindnyájan ugyanegy közös látható fő alatt egyesítvék, erre nézve azt hiszem nem leendő szükséges a szent könyvek azon ezernyi helyét idézni, melyek a Krisztus Jézus által alapított egyház egységét hirdetik; elég lesz, ha csak azon egy igazságra figyelmeztetem, miszerint az Isten Fia megtestesülésének, minden tanításának, minden imáinak, minden szenvedéseinek és minden intézményeinek nyílt és kétségbevonhatlan célja volt egy a kolba, egy pásztor alatt összegyűjteni minden juhait, melyeket a sátán oly kegyetlenül elszélesztett, félrevezetett, kizsákmányolt.

A miért főpapi imájában is így esengtet mennyei Atyjához: „És te Atyám! tartsd meg őket a te nevedben, kiket nekem adtál, hogy egygyé legyenek, mint mi vagyunk.“ (Joan. XVII. 11.) Elég leendő figyelmet csak arra felhivnom, hogy az emberek legnagyobb szellemi és anyagi szükséglete: egységűlni a meggyőződésben. De hogyan egyesüljenek a szívek, midőn a gondolkozási mód a legnagyobb életfontosságú kérdésekben annyira elütő, annyira ellentétes? S ha a szívek ellentétben vannak, hogyan lehet megakadályozni, hogy a kezek ne fegyverkezzenek egymás ellen, vonatkozzék már ezen egyenlenség politikai avagy vallási dolgokra? Hogyan lehet továbbá erkölcsi rendet tartani ott, hol a vallási alaptanokra nézve nincs egység? És végre hogyan lehet erkölcsi, vagy vallási szabadság ott, hol az egységes hit hiányában a tömeg védtelenül ki van téve az első jött-ment család, vagy rajongó kizsákmányolásának? És mit mond mindezekhez a józan ész, s az azon nyugvó bölcsészet? Valamint az igazság — így okoskodik ő — csak egy lehet, s az egymásnak ellenmondó vélemények nem lehetnek mindnyájan igazak, ugy a vallás igazságainak, s az azokon alapuló isteni tiszteletnek is (lényeges részeiben) csak egynek lehet lennie. Ennélfogva Isten is, mint a legszentebb s legigazságosabb lény, csak egy tant nyilatkoztathatott ki, csak egy isteni tiszteletet alapíthatott. Továbbá miután ezen tannak hirdetésére, ezen isteni tisztelet végzésére szolgálk szükségeltetnek, kiknek szoros egysége nélkül maga a tan és isteni tisztelet egysége lenne veszélyeztetve: világos, hogy a végtelen jószágú és bölcseségű Isten ezen szolgálk között is a legszorosabb egységet hozta létre, kiválasztván a többiek közül egyet, mely alatt, mint közös fő alatt, a többiek szoroson egyesüljenek, „ut capite constituto tollatur schismatis occasio“.

Ha már az a számtalan sokaságú keresztény egyházakon, melyeknek mindenike Krisztus valódi egyházának állítja magát, egy kissé figyelmesebben végig tekintünk, azt találjuk, hogy mind amaz egyházak között csakis az dicsekedhetik Krisztus valódi egyházának első, vagyis az egység jegyével, mely magát katho-

likusnak nevezi, míg a többieknél azt hiába keresük. A kath. egyháznak ugyanis mindig és mindenütt egy és ugyanaz volt, van és lesz is a tanítmánya, melyet soha meg nem tagadott, soha meg nem változtatott, bárha a legkegyetlenebb üldözéseket is kelle érette szenvednie. Egy és ugyanaz istentisztelete, ha a lényegét tekintjük, a mint azt, a napkelettől napnyugatig, déltől északig bemutatni szokott szent miseáldozat és kiszolgáltatni rendelt szentségek fényesen igazolják, melyeknek külső szertartásai ugyan különböző szertartásuaknál különböző, de lényege mindenütt és mindenkor ugyanegy. Egy és ugyanaz végre kormányzata. Melynél fogva a hívők lelkipásztoraikkal együtt a püspököknek, a püspökök pedig mint ugyanegy és megszólhatlan örök egyesületnek tagjai Krisztus földi helytartójának, az egyház látható fejének vannak alávetve, mindnyájan pedig a szeretet és engedelmség arany kapcsaival összefűzvék. De elmondhatják-e ezt magukról akár a lutheránusok, akár a kálvinisták, akár az anglikánok, akár a keleti szakadárok, kik részint a szabadvizsgálódás elvénél, részint a náluk divó fejtelenségnél fogva mindjárt keletkezésök első percében számtalan felekezetekre oszlottak, melyeknek ha valamelyikénél észrevehetőbb is a tanegység, de annál nagyobb a kormányzatban az egyenlenség? Egy tekintet a jelzett felekezetek egyikére vagy másikára eléggé meggyőzhet mindenkit állításunk valódiságáról. Hogy csak a kálvinistákat tekintsük, ezeknek tanítmánya nemcsak alapítójok, Kálvin tanától különbözik egész a felismerhetlenségig, hanem különbözik egymás között is annyira, hogy egyik kitűnőségök, Fischer bátran írható e század elején, miszerint egy négyszög mérföld területen köztök több mint 5–6-féle evangelium hirdettetik (l. Schwetz. Dogm. Fundam. p. II. pag. 99.).

(Vége köv.)

TÁRCZA.

G . . M barátom primitíájakor.

Remegve állsz a szentély lépcséjén,
Vágyó szived mély érzelemben ég,
Elméd a menny pálmái közt repes,
Mint ég felé emelkedő madár,
Mely nyughelyet, hős lombsátort keres...
Körülted állunk pályatársaid,
A kik veled — mint gyöngö meheraj —
Együtt zsbongánk a virágokon,
A szent tudás és ihlet himporát
Keresve, mely az éggel egy — rokon...
Körülted állnak — véderőd gyanánt —
A hosszú harc-tűzben megedzetett
Hős bajnokok — Leonidász kiki! —
Kiknek sorában néked is ki kell
A „szent vitéz“ nevét érdemlenni...
Tekints körül — könyocsillag üli a
Rég könytelen, rég száraz arczókat,
Melyekben az oltár csillarai
Megtörve glóriába himzenek, —

Csak nézd és mondd, szived mi lengi át?
 Mily érzelem hevíti — szólj — velőd?
 Gondolsz-e ránk, kik elmerülve itt
 Előtted állunk és az áhitat
 Szent ihletét szemléljük arczodon,
 Mely kebleinkben is imát fakaszt?
 Oh, mondd, mi ad tenéked ily varázst!?
 Oh, mondd, mi az, mi hő imára gyujt?
 Átérzed-e, mily terhes ut leend,
 A melyre most a szennytelen paizst
 Felöltözéd s le már nem oldhatod?

De még se! hadd keblünk zajongani!
 Ragadd meg a megváltás zászlaját.
 Siess, az Ur vár, hogy kegyes szivét
 A menny honából földre hozza le
 És öntse vérét kelyhed öblibe.
 Siess, a szent oltárkirály kiált
 És szálljon égbe hálaéneked
 S esengd le az áldás szent harmatát:
 Főpásztorunkra és hazánk fölé. —
 Menj, menj . . . zenegd az első „Glóriát“!

Pál A

Rang és vagyon.

— Elbeszélés. —

I. Fecsed Fábán és felesége.

A 18 . . . év nyara igen szokatlan jeleneteket tárt fel Fecsed falucska lakói előtt. Rég nem látott senki tajtékozó ménektől vont kocsikat robogni faluja között, s most naponkint 3—4-et is lát Fecsed Fábán urhoz besírulni. De e szokatlan látványosság egy kissé még a főt is gondoikozóvá tette: hogy mi az oka mindezeknek? Fecsed ur és életépárja az utolsó vendégséget még csak akkor adták volt, mikor 17 évvel ezelőtt Janka nevű lánykájuk születve, a keresztelési ünnepélyen a távoli komákat és a tisztelendő urat inkább kénytelenek, mint szívesek valának megvacsoráztatni. Azóta oly csendes életet folytattak, hogy az idegen előtt, ki Fecsedben esetleg megfordult, fel sem tűnt, hogy a faluvégén levő meglehetősen rongált nemesi lakban emberi lény laknék; s még nagyobb vakmerőség lenne azon gondolatra vetemedni, hogy ott oly ember lakik, ki zsebénél fogva valóságos auktoritása a vidék bellérkedő embereinek. Pedig így volt; és a mily ronda, piszkos volt a ház kívül, ép úgy ragyogott a fény- és gazdagságtól belülről. Ha tekinted azokat a drága és finom butorokat, a szobák finom izlésről tanuskodó berendezését: könnyen azon következtetésre jutsz, hogy itt nem egy közönséges halandó, hanem legalább egy báró vagy gróf lakik. Pedig csak Fecsed F. uram, egy közönséges nemes ember, és Csefedi Ágnes, szintén szegény nemesi családból származott házastársak lakának.

Fecsed ur, Márton és Gábor bátyjaival együtt, alig örökölt apjától többet hét szilvafánál. De a sors gazdaggá tette. Márton katona levén, vitézsége folytán már korán hadnagy, főhadnagy, kapitány lett. 1859-ben mint alezredes harcolt Olaszországban, s elvett egy gazdag olasz nőt, ki csakhamar elhalálozván, 100 ezer

frtot hagyott férjének, ki 1866-ban mint ezredes esett el a königrátrzi csatában, és roppant vagyona szerzeményével együtt, mi szintén vagy 20 ezer forintot tett, testvéreire Fábánra és Gáborra szállott. Előbbi szegényes életmódjok által takarékosagra szoktatva, nem igen akartak valami nagy zajt csapni a nagy meglepetéssel nyert örökségből, különösen Gábor, ki Kecsedben lakva, agglegényi életet élt; Fecsed Fábánnál plane a takarékoság fősvénységgé fajult át. De Fecsed Fábánnál nem így állt a dolog. Nemesi születése, mire eddig semmit sem látszott adni, fennhéjázó uri büszkeséget keltett fel keblében, s házánál, bármily nehezezen esett is férjének, valódi nagyuri pompát kezdett üzni. Innen az a fény és ragyogás, mit fennebb említünk. Eddigi nyugodt lelkülete zajongni kezdett; gög és nagy-ravágyás mindinkább éledeztek benne; Fecsed már nem tudott elegendő tápot adni lelkének — szűk volt határa lelke előtt: tehát ki a nagyvilágba! ki a szalonokba! Hisz ő is ezekre képes, mert vagyonos és nemes! Ekéánt természetes, hogy a kölcsön nem maradt vissza; mert a világ minden nóbelsége mellett is önző, nem hagyja magát megsaltni; mit ad, még a vendégségben is visszakéri. Ez az oka, hogy Fecsed F. háza is a falusiak nem kis bámulatára egyre látogatottabb lőn és híres a környéken — noha fősvénysége keblében hatalmasan tiltakozott minden ily jó hír ellen. Jobb szerette volna a kamatokat is zsebre rakni, zsugorán vagy inkább szegényesen, mint ezelőtt élt — tovább is élni. De e gondolat a házi béke s Janka leánya érdekében, de kivált azon reményben, hogy más uton kárpótolhatja majd magát — nem érezte keble elégedetlenségét a dolgok menete felett.

Igen, Fecsediek nagyon szerették — bár, mint látni fogjuk, önzően — egyetlen magzatjokat Jankát. Bálók, utazások, fürdölátogatások stb., mikben Fecsedinét mindenütt feltaláljuk, csak Jankáért voltak. Fecsed ur zsémbelt, s nem igen kisérgette őket; de beleegyezett, hogy menjenek, reményelve, hogy a sok járás-keles összekötvé szép vagyonról szóló hirrel, majd fog egy oly férjet szerezni Janka számára, ki vagyonilag is elég méltó lesz leányához. Mert ő úgy gondolkozott, hogy leánya gazdag, hogy a gazdag lány kapós a mai világban, s így majd egy olyan vőre teend szert, ki még őt magát is vagyonilag felülmulva, bő kárpótlást nyujtand neki fősvény lelke által sajnált kiadásokért. Azért eszeágában sem lehetett, hogy vajjon a saját kálkulusa szerint eredhető házasság képes-e a házaseleket boldogítani, vagy nem? Ő itt is csak kincse gondolt, vagyonról álmadozott, s bár nagyon szerette leányát, s ezért élt-halt; de ennek létesülhető házassági frigyében is fősvény kincsszomját számítá kielégíthetni.

Tehát Fecsed F. uram is azon meg nem bocsátható tévedés-, sőt bünbe esett, melyszerint sok szülő mellözve gyermeke kebléi érzetét s szabadakarátját, csak saját akaratját, terveit tartja a házasságkötésnél irányadóul. Pedig tudniok kellene ezeknek, hogy nekik egyéb kötelességük nincs, mint gyermekeiket a jó nevelés által olyan alapra állítani, melyen majd önerejükön is megállani — s oly utba teregni, melyen tovább

haladni tudnak akkor is, midőn kikerültek a szülői karközül. Azonban míg ezen kötelességüket pontosan tartoznak teljesíteni, s ebben szükség szerint saját akaratjoknak érvényt még — mérsékelt — kényszer útján is szeretetnek: a házasságnál ezt nem tehetik. A házasságnál saját állásuk, rangjuk s vagyoni tehetségük szerint többé-kevésbé kiművelt, felnőtt, öntudatos személyek szerepelnek, kik a házaselet lényegét, kellékét senkitől sem öröklik, sem a nevelés külhatása alatt nem nyerik, hanem önmagukban hordják, szívök szerelmében, a kölcsönös szeretetben találják fel és bírják. Csak e szereteten alapuló s közös szabadakarattól létrejött különös megegyezés hozhat létre házasságot. „Ahol ez nem létezik, vagy lehetetlen, vagy hiányos, ott érvényes házasság nem keletkezhetik“; hanem legfőbb mérő emberi contractus, melynek erejénél fogva pld. egy zsarnok szülő pár száz vagy ezer forintért örökösön szerencsétlenné teszi gyermekét egy erőszakos házasság folytán.

Fecsedí ur azonban mindezekről semmit sem tudott, vagy csak nem akart tudni. Az ő egyetlen számítása: a v a g y o n, a k i n c s !

Fecsediné férjétől elütöbben, de ép oly balgatagul gondolkozott. Vagyona Jankának leend — szokta mondani — jó, ha jó vagyon is; de nekem egy tekintélyes állásu magas rangu tej kellene; van ennek vagyona, vagy nincs: mellékes dolog: csak a „r a n g“, ez a fő; egyedül ez képes a már-már enyészőfélben levő Fecsedí nemes familiára még némi fényt vetni!

De mit ér, kérék — szolt ilyenkor Fecsedí nejéhez — a r a n g v a g y o n nélkül? Vannak bárók, grófok s más magas állásu urak, de üres a zsebök. Egy ilyennek Jankát csak azért adnók oda, hogy vagyonnunkkal lapos zsebet tömjük meg, ki csakhamar elpazarolhatná vagyonunkat; mert azok a nagy urak ritkán takarékosak. Hisz te is láthatod, mennyi nagy ural birtok került már idegen kezekbe; vagy te is azt akarod, hogy pénzünkből, vagyonunkból majd a zsidó duskáljon?!

Értem mindezeket, — viszonzá Fecsediné — de nem mindenki oly rossz, mint te gondold. S különben előbb jól a dolog után látunk. Megnézzük: ki? micsoda? mert én sem akarnám vagyoni tönkrejutásunkat. De talán azt még sem ellenzed, hogy e falu néma egyhangúságából valahára kikerülve, nevünknek megfelelő helyen és társaságokban keresnénk szívünk és lelkünk vágyainak kielégítést; hol és kik között feltalálhatjuk azt is, kinek majd Jankát oda adhatjuk. A színházak, tánczestélyek, fürdők stb. mind ilyen helyek, hol a szerencse egy fiatal lánynak leginkább kínálkozik.

Már nekem beszélhetsz! — vág közbe Fecsedí. — Színházak, bálók, fürdők még nem sokat boldogítottak. Egészséges embernek nincs szüksége fürdőre. Kiket említél, mind megannyi zsebmetszők. Aztán leányunk sem valami árucikk, hogy a piacra vigyük. Ne áruljuk! Eddig is tulontul mentetek. A félországot összejártatok. S mi lett az eredménye? Mint farkasok zsákmányukra, nyakra-főre jönnek a te nagyuri vendégeid. Jól esznek-isznak s azzal tovább állnak. Min-

dent tudnak, ismernek; beszélnek lovardáról, gőzről, gázzal, énekről, tánczról, telegráfról, fonográfról, telefonról s tudja az Isten még mikről; csak a legszükségesebbet, a pénzt örökök elhallgatják.

Kérék, édes Fábíánom — jegyzé meg neje — művelt ember nem szokott vagyonával kérkedni.

Kérkedjék azzal, miye van; a szó nem elég! szól haragosan Fecsedí.

Ha nem is bírnak annyival, mint mi — felel vissza Fecsediné — de mindenik fiatal ember azok közül, kik házunknál megfordultak, képes minket rangja folytán a Dömegiek, Dölnekiek, Magdoldiak és Sonkádiakhoz fölemelni, s így nemesi születésünk- és nevünknek régi dicsfényét visszaszerezni.

Lássad, okoskodjál! szól ismét haragosan Fecsedí. Te, ugy látszik, egy báró- vagy grófért képes lennél ezreket áldozni! Én azonban, tisztelve és becsülve mindenkit, megvallom, válogató vagyok, s ki nem szavával, hanem zsebével győz le. ahhoz adom lányom. Puntum!

Mint e párbeszéd is mutatja, Fecsediné is ép ugy, mint férje, keveset törődött azon kérdéssel, hogy mi alapja a valódi boldog házaseletnek? Az ő nemes büszkesége csak magas rangok után áhitozott. Legalább egy grófit vagy bárót ohajtott lányának férjül; de csak azért, hogy egy ily házasság hóbotos vágyainak azon eszköze legyen, melylyel a magasabb rangok körében feltalálni lehessen ama boldogságot, mely utáni vágyait csapongó képzelete akkor teremté magának, mikor a sors játéka folytán oly hirtelen gazdaggá lón. Igy ő sem sokat törődhetett azzal, hogy vajjon Janka ugy gondolkozik-e, mint ő, vagy épen ellenkezően, nem tartva a házasságot nemtelen eszköznek, mely által nagyvágyó vágyait kielégíteni, főnhéjazó céljait elérni képes az ember, hanem inkább „valóságos szentségnek, vagyis egy férfi- és egy nőnek az egyház színe előtt kötött, isteni kegyelemben részesített feloldhatatlan szövetségének, melynek célja: teljes életközösség, a nemi ösztön rendezett kielégítése s a gyermekek keresztény nevelése“ — Schüch. Mindezeknek pedig alapja a szabadakarattól kifolyó kölcsönös megegyezés és szeretet; mert pusztán egy polgári szerződést is tekintve, lehet-e érvényes az, melyet a felek, mint ilyent, el nem ismernek; melyet nem közakarattal kötnek? Nem; sőt nincs is szerződés. A házasságot sem lehet e kettő nélkül gondolni: kölcsönös szabadegyezkedés és szeretet. Csak ezekben és ezek által lehet a nevezett szövetség; ezekben és ezek által éretnek el eme magasztos célok, és ilyen házasságra harmatoztatja az Isten is áldását; vagy hogy is lehetne, hogy áldja meg az Isten azon szövetséget, melyet nem a szeretet, hanem talán a bűn kötött?!

„Igy fogva fel a házassági frigyét, ugy tünik fel előtünk a nő és férj, mint kik a szeretet által egyesülve, egymást a földi és örökös jóllétre folyton elősegítik, s ezen egyesülésük által Krisztusnak az egyházzal való egyesülését jelképezik; sőt merjük állítani, hogy a házassági szt frigynél a két léleknek a tiszta szerelem általi egybeforradása s az ebből származó földi boldog-

ság mintegy előize a mennyei boldogságnak, mely életünknek egyedüli célját képezi, mert valamint a mennyországban a megdicsőültek Istenen kívül egyebet nem kívánnak, nem ohajtanak, nem szeretnek: ugy a házassági frigy által lélekben egyesült s egymást boldogító házastársak is alkalmassá válnak arra, hogy a földi hűségöt megvetve, közös erővel törekedjenek egymásnak örök üdvét előmozdítani. S önmagától érthető, hogy az ily lelki szjt kapocs által összekötött egyedek legal-
kalmassabbak arra, hogy az emberi nem szaporításának kötelemét is végezzék; mert ha a férfi és nő lélekben már egyesült s egy lélekké forrott össze: önkénytelenül ohajt testileg is, s így a nemzett magzat a lelki és testi szeretet közös zálogául tűnik fel, kit ép ugy fognak a szülék szeretni, mint magukat (Kazaly); s ekként mintegy fölséges eszközei lesznek az Alkotónak, ki az emberiség nagy családjának teremtője, fentartója és kormányzója. Ez kicsiben a keresztény házasság.

Fecsediné is azonban férjéhez hasonlóan, a való boldog házasság eme fogalmáról semmit sem tudott; vagy ha igen is, de gögös büszkesége és főnhéjazó terve, melyek elérését Jankához fűz — minden nemesebb gondolkodást kiirtottak kebeléből. Valamint tehát férjének a fősvénységben — ugy neki is meg vala bálványistene a nagyravágyásban, mely mint valami romboló szellem folyton dult kebelében. Ezáltal elkapatva képes volt a legnagyobb áldozatokra: feláldozni vagyonát, feláldozni anyai szeretetét, feláldozni — ha Janka nem találta ugy gondolkozni, mint ő — még gyermekét is: csak a rang, csak a rang meglegyen!

Ezekből Fecsedit és nejét vágyaikban, gondolkodásukban s egyetlen magzattjokhoz, Jankához, fűzött terveikben félig-meddig ismerjük. Jó lesz utánuk Jankát is közelebről megismerni.

(Folyt. köv.)

Kisebb közlemények.

— Maros-kerületi gyűlés. A maros-kerületi papság és kántor-tanítói kar 1879. nov. 8-án tartotta meg rendes évi közgyűlését főt. Kovács Ferencz maros-kerületi főesperes-plebános ur elnökle alatt Maros-Vásárhelyt.

A gyűlés d. e. 10 órákor vette kezdetét. Elnök: főt. Kovács Ferencz esperes-plebános ur jeles elnöki beszéddel nyitotta meg az ülést, melyben első sorban a kerületi papságot, második sorban a kántor-tanítói kart meleg szavakban üdvözölte. Gondolatainak eszmedus szavakban adott kifejezést, remekül ecsetelvén a papi, valamint a tanítói karnak azon szép hivatását, melyet a népnevelés terén betölteni kell; amazoknak szívére kötötte, hogy az iskolára, mint a templom előcsarnokára, isteni küldetésüknél fogva atyai szeretettel párosult gondot fordítsanak; a vallást és tudományokbani előhaladást a tanítóval karöltve egy oltsák a kisedek fogékony szívébe, hogy az termékeny talajra találván, egykor derék és hasznos polgárai lehessenek a hazának és társadalomnak, s végre az örök élet boldog honának; emezeknek különösen szívökre kötötte a józan életet és a haladási törekvést, ajánlván

minden egyes tanítónak a szorgalmat és a tanórákra gondos előkészületet.

Beszéde további folyamán részletes kimutatást adott 1870-től fogva az esperesi kerületében levő iskolák állapota-, valamint a kegyadományok, és tanítói fizetésekről. Ezen kimutatás szerint a marosi esperesi kerület területén, mely 20 parochiát foglal magában, összesen 25 iskola van. Ezek 1870 óta következő változásokon mentek keresztül.

I. Ujonnán épült 12 iskola, u. m.:

1. Ákosfalván 1878-ban, az építési költség 563 frt 75 kr. Ezen összeg fedezetett: a) a püspök ur ő nagyméltóságának adományából 200 frt; b) az erd. elemi iskolaalaptól 228 frt; c) Jánosi Lajos lelkész ur adománya 30 frt; d) Kovács Ferencz esperes adománya 18 frt; e) a hivektől 87 frt 75 kr.

2. Az abafájai ujiskola 1870-ben épült; építési költsége 505 frt 69 kr. Ebből adott: a) a püspök ur ő nagyméltósága 100 frt; b) a 3 évig üresedésben levő kántor-tanítói jövedelemből 250 frt; c) gyűjtés utján bejött 155 frt 69 kr.

3. Az 1872-ben Deményháza n épült ujiskola 350 frt költségbe került. Az épülethez megkivántató faanyagot, tenyeres és igás napszámokat az egyházmegye tagjai adták.

4. Görény-Szt-Imrén 1878-ban épült ujiskola kemény anyagból. Építési költségei 3000 frt 70 kr. Ezen összeg fedezetett: a) király ő felségének adományából 200 frt; b) püspök urunk ő nagyméltósága adományából 600 frt; c) a hivek adománya 1275 frt 70 kr; d) kirovás utján befolyt 115 frt; e) kéregetés utján 210 frt; f) Desboraes ur adománya 300 frt.

5. Hodoson az 1876—7-ben épített ujiskola 1601 frtba került, mely összeget a politikai község adományozta.

6. Jobbágytelkén 1875/6-ban épített iskola költségei 510 frt. Ebből adott: a) püspök ur ő nagyméltósága 180 frt; b) az egyházi község pénztára 330 forintot.

7. A káli iskola 1874/5-ben dr. Fogarasy Mihály ő nagyméltóságának bőkezűségéből épült. Az építési költség 450 frt.

8. A jobbágyfalvi iskolát néhai boldog emlékü Boér Ferencz 1874-ben saját költségén építtette; utóbbi hozzávetőleg 350 frtra tehető.

9. Kőszvényesen ujiskola épült 1878-ban. Az építés költségeit 147 frt 59 krt a politikai község fedezte.

10. A nagyernyei 1870-ben épült iskolának 1342 frt 55 kr építési költségeit a templom pénztára hordozta.

11. Szász-Régenben szintén ujiskolaház épült 1876/7-ben. A mostani igények színvonalán álló szép épület 5425 frt 18 krba került. Ezen iskola költségeinek fedezésére adott: a) ő cs. kir. ap. felsége 300 frt; b) Símor János hercegprímás 100 frt; c) Haynald Lajos bibornok-érsek 200 frt; b) dr. Fogarasy Mihály erd. püspök 200 frt; e) Szász-Régen városa 350 frt; f) az erd. r. k. elemi iskolaalap 2500 frt; g) kegyes adományokból begyűlt 1775 frt 18 kr.

12. A nyár adtői iskola került 409 frt 25 krba. Ebből 1) tagosítási váltság-díj a keleti vasutttól 221 frt 62¹/₂ kr; 2) a kápolna pénztárából 86 frt 37¹/₂ kr; 3) Weszely 101 frt 25 kr.

Ezen 12 iskola fölépítésének költségei tesznek összesen 15926 frt 7 krt o. é.

II. 1870 óta átalakított, illetőleg kijavított összesen 3 iskola, u. m.:

1. Maros-Vásárhelytt a főelemi fiu-iskola (1879). 2. A tekei népiskola (1874). 3. A maros-szt-györgyi népiskola (1878).

Az átalakítás, illetőleg kijavítások összege: 874 frt 3 kr. Ez fedeztetett: a) az erd. isk. alpból 653 frt 34 kr; b) az illető templom pénztárából 170 frt; c) a hívek adományából 50 frt 69 kr.

III. Épülőfélben van 3 iskola, u. m.: a) Maros-Járában; b) Kőszvényes-Remetén; c) Szász-Erkeden. Az ezekre szánt összeg 2500 frt, még pedig: 1. templomi pénztárból 300 frt; 2. politikai község adományából 1500 frt; 3. magánjötevő adományából 700 frt.

IV. Iskolaépületekre nézve változás nem történt: 1. Ehedben; 2. Mező-Sámsondon; 3. Selyében; 4. Szt-Háromságon; 5. Mikházán; 6. a szász-régeni leányiskolára nézve.

Saját iskolai helyiséggel nem bír: a maros-vásárhelyi leányiskola; ez idő szerint a 272. számú gymnasiumi épületben van elhelyezve.

V. Tantermek tekintetében 1870 óta következő gyarapodás történt: 1. Görgény-Szt-Imrén 1 tanteremmel; 2. Kőszvényesen 1 tanteremmel; 3. a maros-vásárhelyi fiu-iskolában 1 tanteremmel; 4. a maros-vásárhelyi leány-iskolában 1 tanteremmel; 5. K.-Remetén 1 tanteremmel; 6. Szász-Régenben 2 tanteremmel. Összesen 7 tanterem.

A marosi esperesi kerület területén a városi és vidéki ifjuság összesen 34 tanteremben nyer oktatást.

Vége köv.

Irodalom.

— Előfizetési felhívások:

1. Az „Uj Magyar Sion“ tizenegyedik évi folyamára. Szerkeszti: Dr Zádori Ev. János. E folyóirat megjelenik minden hónap végén 5 ivnyi, 80 lapnyi tartalommal. Előfizetési ára egy évre 6 frt. Melegen ajálljuk e derék folyóiratot mélyen tisztelt olvasóinknak, „mely egyaránt szolgálja az egyházat és a hazát, a hittani irodalmat, a lelkészkedő papságot és minden üdvös ujitást.“ Előfizethetni Esztergomban a szerkesztőségénél.

2. A „Havi Közlöny“ harmadik évi folyamára. Tartalma: az elméleti és gyakorlati lelképásztorság köréből van meritve. Szerkeszti: Tokody Ödön, Temesvártt. A havonként megjelenő nagy negyedréti füzet előfizetési ára egész évre 4 frt. Már két évi működése fényesen igazolja azon nemes buzgalmat, „mely egy kath. szellemű, ismeretterjesztő és szépirodalmi

közlöny iránt rég érzett és mindenütt mutatkozó ohaj kielégítésén“ fáradozik. Méltó a pártolásra. Előfizethetni a szerkesztőnél.

3. A „Religio“ kath. egyházi s irodalmi folyóirat. Szerkeszti: Breznay Béla, hittudor, k. m. tud. egyetemi ny. r. tanár Budapesten. E lap a 39-ik évfolyamba lépett s el lehet mondani, hogy a kath. egyházi élet, irodalmi és társadalmi állapotok érintését és méltatását illetőleg páratlanul áll. Megjelenik hetenként kétszer, minden szerdán és szombaton egy ivnyi gazdag és változatos tartalommal. Előfizetési ára: egész évre 10 frt, félévre 5 frt. Előfizethetni „Budapesten Kocsi Sándor nyomdai irodájában muzeum-körut 10 sz. alatt.“ Különösen paptársainknak nagyon melegen ajálljuk.

4. A „Katholikus Hetilap“-ra. Szerkeszti: Ágoston Antal. A szt-István-társulat közlönye. Előfizetési ára egész évre 4 frt. E mindig korszerű irány-cikkkel a társadalmi ferdeségeket ostorozó elbeszélésekkel kedveskedő csinos kiállítású lapocskát nagyon szeretnők minden kath. család asztalán látni, mert míg azt diszszel övedzi körül, addig a legelvezeteljesebb szellemi gyönyört meritheti belőle a fiatal tanuló úgy, mint a serdülő hajadon. Igen megérdemli a tömeges pártolást!

5. Az „Egri Népujság“ politikai és vegyes tartalom hetilapra. Szerkeszti: Luga László, Egerben. Előfizetési ára egész évre csak 2 frt. E legelterjedtebb néplapot népünk között még tovább terjeszteni minden pap kedvesen megteheti, mert az a pártolást nagyon is megérdemli. A nagy politikai hullámzavarok, más viszonyok és állapotok megvilágítása körül valódi iránytűül szolgál népünknek. Előfizethetni a szerkesztőnél.

6. „Egri egyház megyei közlöny“. Szerkeszti: Rapaics Ragmund. Megjelenik havonként kétszer. Előfizetési ára egész évre 2 frt.

7. „Irodalmi Szemle“. Szerkeszti Luga László, Egerben. Megjelenik minden hónap elején. Előfizetési ára egész évre 1 frt.

Értesítjük továbbá i. t. paptársainkat, hogy a mult évben „Insbruck“-ban megjelent „Kalendarium manuale utriusque Ecclesiae orientalis et occidentalis . . . auctore Nicolao Nilles S. J.“ még mindig kapható, sőt hozzánk beküldött határozott tudósítása szerint „etiam erga ss. missarum intentiones persolvendas a sacerdotibus acquiri posse“. E nagy készütséggel és tudományos ismerettel összeállított művet minden lelképásztor kiváló figyelmébe ajálljuk. Több évi fáradozás, kutatás és tapasztalat hangya-szorgalommal összegyűjtött gyümölcsét rakta le a tudós jezsuita e művébe. Csak azt mondhatjuk rá: tolle et lege. Megrendelhetni a szerzőnél Insbruckban.

— Megrendelési fölhívás ily czimű munkára: „A legyőzött király diadala.“ Nagyböjti beszéd-sorozat, melyet 1879-ik évben a kalocsai érseki főszékesegyházban tartott dr. Kanyurszky György, papnöveldei és tanítóképezdei tanár, tanulmányi felügyelő, hittudor.

Tartalom: I. Az isteni igazságosság és irgalom egymás fölötti győzelme. II. Az egykori Judás és a mostani Judások. III. Krisztus a világnak; a világ Krisztusnak törvénytörése előtt. IV. Krisztusnak keresztutja minden embernek keresztutja. V. A hármastörvénykorona. VI. A legdicsebb királyi trón. VII. A bűn megölte Krisztust, Krisztus megölte a bűnt.

A mű 8—9 nyomtatott iven csinosan kiállitva és főpásztori jóváhagyással fog megjelenni.

Árát — tömeges pártolás reményében — 80 kr-ra szabtam. Növendékpapoknak 60 kr-ért adom. Nyolcz egyszerre megrendelt példány után egy tiszteletpéldánnyal szolgálók.

Hogy a nyomtatandó példányok száma felől tájékozhatom magamat, a megrendelő levelet legkésőbb márczius végeig kérem hozzám visszaküldeni.

Kalocsa, január havában.

Dr. Kanyorszky György.

Melegen ajáljuk a fönjelzett művet t. olvasóközönségünk becses figyelmébe. Szerzőnknek ugyanis, kit a jelesen szerkesztett „Religio“ című folyóirat hasábjairól is ismerünk, az egyházszónoklati téren is már igen előnyösen ismert neve van. Elégé meggyőződhett erről mindaz, ki akár az 1878-iki ó-év estéjén a kalocsai székesegyházban tartott, s „A halál élete és az élet halála“ címen közrebocsátott, akár a „Kath. Hítség“ egyházszónoklati folyóiratban megjelent, s gyönyörű nyelvezet-, erős érvelés- és lélektani ismerettel irt egyházi beszédeit csak egyszer is figyelemmel átolvossa. Különösen fiatalabb paptársaink nyerne ez oly érdekes igazságokat felőlelő „Beszédsorozat“ által, melyben nemcsak szép és magas eszméket, de különösen biztos léptekkel követhető mintát fognak találni, mire oly igen nagy szükségök van.

A napi események köréből.

— **Jótevény adakozások.** Főpásztorunk dr. Fogarasy Mihály ó nagyméltósága a kis-kapusi templom részére egy rendbeli gyönyörű fehér selyem miseruhát kegyeskedett adományozni. Ugyancsak a kis-kapusi templom javára 1879-ben még adományoztak: Kiss Miklós ur és neje a nagyoltárra 10 meter hosszú, fehér csipkével és szalagokkal ellátott, igen szép égszínkék damaszt lepelt; Veszely Venczel ur és neje újabb találmányu, ragyogó ezüstszerű és virágokkal együtt; Karsai György és Sándor Györgyné ismét két más ezüstszerű kisebb gyertyatartót a kis oltárra; Karsai Judit csinált virágokból a mostrandára egy igen diszes koszorut; Beteg Gábor Hidegvizről 8 szál nagy gyer-

tyát, virágokkal és veres szalagokkal ékitve; Pleininger József ur és neje 4 szál nagy gyertyát; özvegy Sesslerné asszony 1 font gyertyát; özv. Simon Ferenczné 1 font gyertyát; özv. Hajdu Jánosné 1 font gyertyát; Krausz János szolga 1 font gyertyát; Fazakas Ferencz napszámos 1 font gyertyát; Geréb Judit 4 szál nagyobb gyertyát. Ezenkívül Möller Ede apát és brassói esperes pléb. ur szíves volt megígérni, hogy egy érték es menyegyzetet fog küldeni. A kis-kapusi plébános Fülöp Alajos urnak buzgó fáradozásait s a jótevény szívű adakozóknak az Isten háza díszítése körül szerzett érdemeit méltán illeti elismerés ezen elzüllött anyagelvű világban.

— **Félévi vizsgálatok.** A helybeli püspöki lyceum hittudományi és bölcsészeti tanfolyamain e hó 20-án kezdődtek az 1879—80-ki félévi vizsgálatok s 30-án fognak befejezteni.

— **Az irodalmi társulat pénztárának tagdíjakat fizettek 1880-ra.** És pedig:

a) **Pártolási tagdíjat 5 frtot:** Mélt. Lönhárt Ferencz Gy. Fehérvártt, Kovács Elek K. Polyán, Mihály József Altorja, Hofman Mihály Ilyefalva, Lukácsfy Manó Sz. Udvarhely, Simon Jenő Fogaras, Novák Ferencz Gy. Fehérvár, Betegh Imre Gyó-Remete, Lakatos Izra Cs. Somlyó, Szóke Endre Csik-Mindszent, Pakó János Kolozsmonostor, Daróczi János Sz. Udvarhely, Török Antal N. Enyed, Finta István Szász Régen, Hubert János Szász-Régen, Molnár Mihály Borbánd.

b) **Rendes tagsági díjt 2 frtot:** Veress Sándor Csik-Szt-Imre, Fülöp Alajos Kis-Kapus, Tapodi Tamás Nagybánya, Szabó György Gyó-Szt-Miklós, Ferenczi Károly Cs.-Szt-Király, Balázs Antal Cs.-Csatóság, Pál Gergely Oláh-Lápos, Ferenczi Lajos Deményháza.

c) **Ezenkívül tagdíjaikból fizettek:** Bakk Endre Vizaknán 4 frt, Balogh Ferencz Udv.-Szt-Király 1 frtot, Both Demeter Sárpatok 2 frt 50 krt, Rieger Gottfrid Székely-Udvarhely 2 frtot, Oláh Antal M.-Vásárhely 2 frt 50 krt.

— **Az „erdélyi rom. kath. irodalmi társulat“** választmányja f. évi február hó 1-én d. e. 11 órakor gyűlést tart.

Szerkesztői telefon.

— **S. I. urnak Brassó.** Márton Lajos csak 50 krral van hátrálékban.

— **B. A. Csik-Csatóság.** A jegyzőkönyv már régen megérkezett s a sor is reá kerül nemsokára.

— **A „Glória“** dicsőségére válik Isten után szerzőnek s épülésére a vallásos bebelnek.

Kiadja: Az erdélyi rom. kath. irodalmi társulat. Szerkesztő-bizottság. Felelős szerkesztő: BIRÓ BÉLA. Szerkesztőtársak: BALOGH IGNÁCZ, CSERNI BÉLA, CSISZÉR JÁNOS, Dr. TÓDOR JÓZSEF.

Nyomatott Klüger Bernátnál a lyc. gyorssajtóján Gyulafehérvártt 1880.